

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

İklim Değişikliğine İlişkin Paris Anlaşması, AB Yeşil Mutabakatı ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması

İhracat Genel Müdürlüğü
Şubat 2023

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ÇERÇEVE SÖZLEŞMESİ (BMİDÇS)

- Yürürlük: 1994
- Temel Kural ve Prensipler:
 - Ortak Fakat Farklılaştırılmış Yükümlülükler,
 - Taraf Devletlerin İhtiyaç ve Özel Koşullarının Dikkate Alınması,
- EK-I Ülkeleri (Azaltımda Aksiyon Alma Yükümlülüğü),
- Ek-II Ülkeleri (Azaltımda Aksiyon Alma Yükümlülüğü+ Malî Yükümlülük)
- Sayısallaştırılmış Emisyon Azaltım Yükümlülüğü Getirmemektedir
- Türkiye, 2004 Yılında Taraf Olmuştur, Ek-I Ülkeleri Arasında Yer almaktadır.

KYOTO PROTOKOLÜ

- Yürürlük: 2005, Yürürlükten Kalkma: 2020 Sonu
- Sayısallaştırılmış Sera Gazı Azaltım Yükümlülükleri Getirmekte
- Yükümlülük Dönemleri: 2008-2012, 2012-2020
- Esneklik ve İşbirliği Mekanizmaları (ETS, JI, CDM)
- Türkiye, 2009 Yılında Taraf Olduğundan Protokol Eklerinde Yer Almadığı İçin Sayısallaştırılmış Emisyon Azaltım Yükümlülüğü Bulunmamakta

PARİS İKLİM ANLAŞMASI (PA)

- Kabul: 2015, Yürürlük: 2016, Uygulama: 2021
- Amaç: Küresel Isınmayı 2 derece hatta 1.5 C° ile Sınırlandırmak (Glasgow İklim Paketi)
- Sayısallaştırılmış Azaltım Yükümlülüğünü Düzenlemez, Taraflar Azaltım Taahhütlerini Kendileri Belirler, Taahhütlerini İçeren Ulusal Katkı Beyanı'nı iletir «Bottom Up Approach»
- Gelişmiş Ülkeler Mutlak Azaltım Taahhüdü Üstlenmekte
- İşbirliği Mekanizmalarının Kurulmasını Öngörmekte (Madde 6)
- Türkiye 2016 Yılında PA İmzaladı, 10 Kasım 2021'de Taraf Oldu

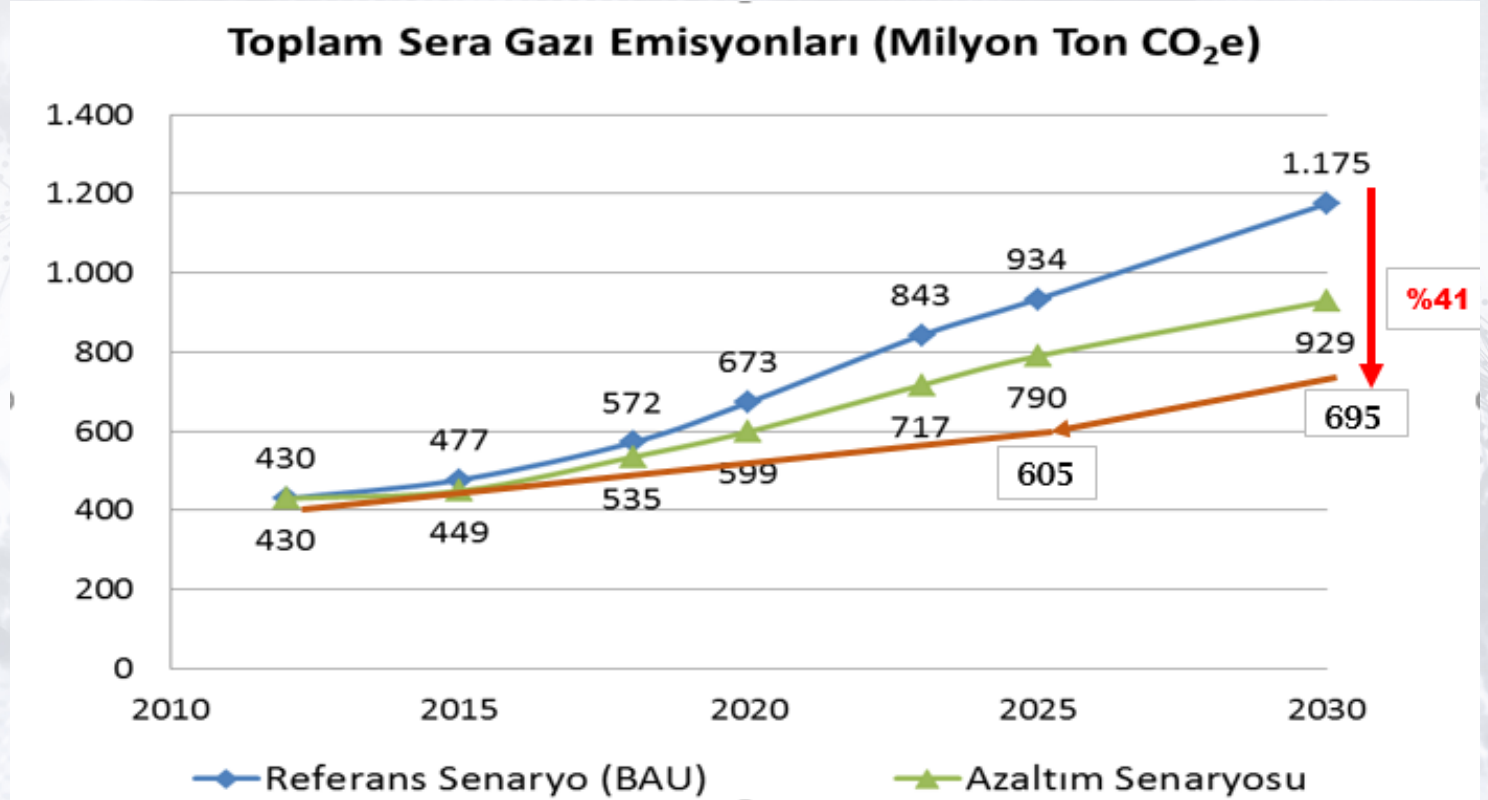

PARİS ANLAŞMASI: ULUSAL KATKI BEYANLARI VE TÜRKİYE

Ulusal Katkı Beyanlarında (NDC) Belirtilen Azaltım Örnekleri:

- **AB:** 1990 yılına göre 2030 yılına kadar % 55 azaltım 2050 yılında net sıfır
- **ABD:** 2005 yılına göre 2020'ye kadar %17, 2025'te % 26-28 azaltım, 2050 yılında net sıfır
- **Çin:** 2005 yılına göre 2030 yılı birim GDP içindeki emisyon oranında % 60-65 arasında azaltım, 2060 yılında net sıfır
- **Hindistan:** 2005 yılına göre 2030 yılı GDP içindeki emisyon oranında % 33-35 arasında azaltım, 2070 yılında net sıfır
- **Türkiye:** 2030 yılına kadar %41 azaltım (BAU), 2053 yılında net sıfır hedefi
- **Ülkemiz, 2030 yılı emisyon hedefini (ilk NDC) (COP 27) toplantısı esnasında açıkladı**

Türkiye, 2030 döneminde sera gazı emisyonlarında artıştan %41 oranında azaltımda bulunacağını beyan etmiştir (NDC).

DÜNYA KÜMÜLATİF (1751-2017 YILLARI) SERA GAZI EMİSYONLARI

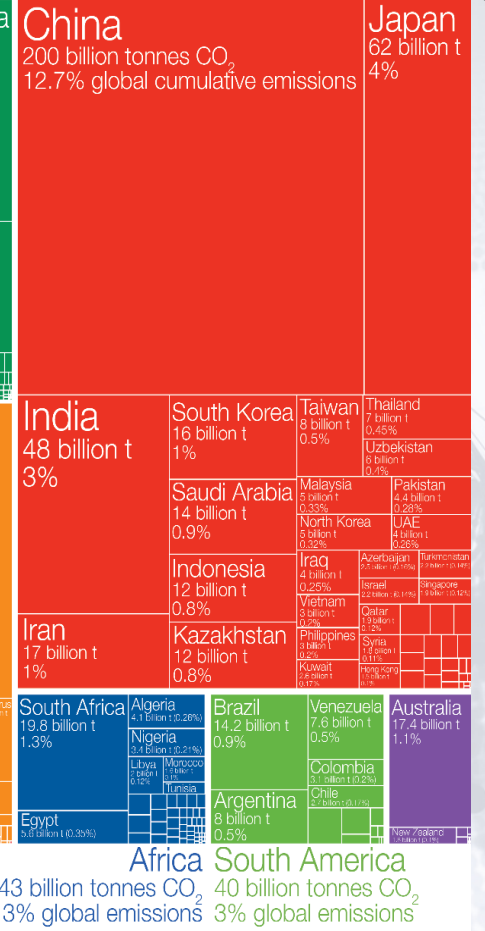
	Kümülatif Emisyon %
ABD	25,4%
AB 28	22%
Çin	12,7%
Rusya	6,3%
Japonya	4%
Hindistan	3,1%
Kanada	2%
Güney Afrika	1,3%
Avustralya	1,1%
Brezilya	0,9%
Suudi Arabistan	0,9%
Türkiye	0,6%

	2020 Yılı Emisyon %
Çin	30,60%
ABD	13,50%
AB 28	8,40%
Hindistan	7%
Rusya	4,50%
Japonya	2,96%
İran	2,10%
Suudi Arabistan	1,80%
Güney Kore	1,70%
Endonezya	1,70%
Kanada	1,50%
Brezilya	1,34%
Güney Afrika	1,30%
Avustralya	1,10%
Türkiye	1,10%

North America
457 billion tonnes CO₂
29% global cumulative emissions

Asia
457 billion tonnes CO₂
29% global cumulative emissions

EU-28
353 billion tonnes CO₂
22% global cumulative emissions

Europe
514 billion tonnes CO₂
33% global cumulative emissions

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

BAKANLIĞIMIZ VE AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI (AYM)

- Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM), 11 Aralık 2019 tarihinde açıklandı
- AYM, AB'nin sürdürülebilir bir gelecek için ekonomik dönüşüm ve büyüme stratejisi
- İklim değişikliğine ilişkin Paris Anlaşmasının hedeflerine ulaşmak; Avrupa Yeşil Mutabakatının temelini oluşturmakta
- AB: 1990 yılına göre 2030 yılına kadar %55 emisyon azaltım hedefi ve 2050 yılına kadar sera gazı emisyonlarının sıfırlanması (climate neutrality) hedefi ile ilk iklim nötr kıta olmak
- AYM ile AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngörülmekte (8 Politika alanında 50 den fazla mevzuatın gözden geçirilmesi ve kamu politikalarının yeniden tasarımı)
- 1 Trilyon Avro Avrupa Yeşil Mutabakatı Yatırım Bütçesi

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI (AYM) KAPSAMI

AB, Avrupa Yeşil Mutabakatı ile enerjiden, sanayiye, tarımdan ulaşıma, finansmana varan politikaların yükseltilecek iklim hedefleri doğrultusunda gözden geçirilmesini hedeflemektedir.

- Sanayide Döngüsel Ekonomiye Geçiş
- Sıfır Kirlilik, Toksiklerden Arınmış Çevre
- Tarladan Çatala (Sofraya) Tarım
- Tarımda ve Tarımsal Alanlarda Dönüşüm
- CAP (Ortak Tarım Politikası) Reformu
- Adil Geçiş (Just Transition)
- Geçiş için Finansman Desteği
- Temiz, Erişilebilir ve Güvenli Enerji
- İklim- Nötr (2050 yılında Karbonsuz Ekonomi)
 - Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM)
(14 Temmuz 2021 tarihli AB Komisyonu taslak Tüzük)
(13 Aralık 2022 tarihli Üçlü Uzlaşma)
- Sürdürülebilir ve Akıllı Ulaşım
- Doğal Kaynakların Korunması, Biyoçeşitlilik

T.C. TİCARET
BAKANLIğI

SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI (SKDM)

SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ MEKANİZMASI (SKDM)

AMAÇ;

- AB İklim Politikasını daha etkin kılmak amacıyla Karbon Kaçağını Önlemek
- İthalata uygulanacak Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması sonucu bir gelir kaynağı yaratmak
- Üçüncü ülkeleri yeşil politika uyumlaştırmaları ve emisyonları azaltmak konusunda teşvik etmek, yüksek karbon ayak izine sahip malların ithalatını izlemek ve azaltmak
- Ülkeleri, iklim değişikliğiyle mücadele için karbon fiyatlandırma politikaları oluşturmaya teşvik etmek
- **Ancak, SKDM'nin ithal ürünlere uygulanmasının asıl amacı; AB Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) kapsamındaki AB iç pazarında üretilen ürünler ile ithal edilen 3. ülke ürünleri için ödenen karbon ücretini (ETS Sertifikası bedeli) eşitlemektir.**
- **KARBON KAÇAĞI:** Üretimin ve yatırımın sıkı karbon düzenlemeleri (karbon fiyatlaması) bulunan ülkeden daha gevşek karbon düzenlemelerin bulunduğu ülkelere kayması ve bu nedenle küresel emisyonlarda bir azalışın sağlanamaması

SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI (SKDM)

Geçiş Dönemi (1 Ekim 2023-31 Aralık 2025)

- Üçüncü ülke tesis işleticisi/operatörü AB Komisyonu tarafından oluşturulan Merkezi Veri Tabanına tesislerini kaydeder
- Geçiş döneminde yetkilendirilmiş beyan sahibi olarak AB ithalatçısının, SKDM kapsamında bulunan 3. ülke ithal ürününe ilişkin doğrudan ve dolaylı emisyon verilerini toplama ve 3'er aylık periyotlarda raporlama yükümlülüğü bulunmakta
- Emisyon raporlama yükümlülüğü **her bir ürün emisyon verisi için gerekmekte** (her bir tesis için değil) ancak, geçiş döneminde emisyon verilerinin doğrulanması gerekmemekte
- Raporlama yükümlülüğü AB ithalatçısında olmakla birlikte emisyon verilerinin uygunluğunu belgeleme yükümlülüğü 3. ülke üreticisi veya ihracatçısında bulunmakta
- Sınırdaki karbon vergisi ödeme (CBAM Sertifikası satın alma) yükümlülüğü bulunmamakta
- Raporlanması Gereken Güncel Emisyonlar
 - **Doğrudan Emisyonlar (Kapsam 1)**-Üreticinin doğrudan kontrolü altındaki ürünlerin üretim sürecinden kaynaklanan emisyonlar (üretim sürecinde tüketilen ısınma ve soğutmadan kaynaklanan emisyonlar dahil)
 - Ayrıca, **Dolaylı Emisyonlar (Kapsam 2)**-Malların üretim sürecinde tüketilen elektrikten kaynaklanan emisyonlar

SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI (SKDM)

KAPSAM-2026 (Uygulama Dönemi)

- AB Kurumlarının üzerinde uzlaştığı Tüzük kapsamında yayımlanacak ekte yer alan **üçüncü ülke menşeli** ürünlerin AB'ye ithalatında SKDM uygulanacak

Sektörel Kapsam-İlk Aşamada (Üçlü Uzlaş Metni eki ürünler)

- **Çimento**
 - **Gübre**-Fosfor ve potasyum içeren mineral veya kimyasal gübreler
 - **Demir-Çelik**- Bazı alaşımlı demir ve demirin döküntü ve hurdaları hariç
 - **Demir veya Çelikten Eşya**
 - **Alüminyum**- Alüminyum döküntü ve hurdaları hariç
 - **Elektrik**
 - **Hidrojen**
 - **Sınırlı sayıda kullanıcı sektörler** (demir çelikten civata, vida ve bağlantı elemanları gibi)
 - **Belirli ara mamüller- precursors** (aglomere demir cevherleri, demir alaşımları gibi)
- **Sektörel Kapsam**- 2025 yılında yapılacak gözden geçirme sonucunda mekanizma kapsamına yeni sektörler ve kullanıcı sektörler ilave edilebilecek. Örn.: organik kimyasal ürünler, polimerler (plastik), ham petrol, rafineriler vs.

SKDM UYGULAMASININ İSTİSNALARI

- SKDM'den Tüzük Ek-2'de belirtilen ülkeler (İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve İsviçre) ve bölgeler (Büsingen, Helgoland, Livigno, Ceuta, Melilla) muaftır.
- Üçüncü ülkenin AB'nin ETS'sine tamamen entegre olması (AB-İsviçre ETS Entegrasyon Anlaşması)
- Üçüncü ülke ile AB arasında emisyon ticareti sistemlerini birbirine bağlayan bir anlaşmanın bulunması
- Elektrikten kaynaklanan emisyonlardan muaf olmak amacıyla yönelik olarak; üçüncü (menşe) ülkenin AB ile yenilebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesi dahil elektrik konusunda Birlik yasalarının uygulanması hususunda bir Anlaşma imzalaması
- Üçüncü (menşe) ülkenin ulusal elektrik mevzuatı olarak; elektrik piyasalarının birbirine bağlanması dahil AB elektrik piyasa mevzuatını uygulaması

SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI (SKDM)

- **KAPSAM Devam (Madde 2)**

Dahilde İşleme Rejim Kapsamındaki Ürünler;

- İthal edilen ürünlerin dahilde işleme rejimi kapsamında bu ürünlerden elde edilen işlenmiş ürünler olması durumunda; işlenmiş ürünler Ek'te listelenmemiş olsa bile ithal edilen ürün içerisinde yer alan Ek ürünleri ve

Hariçte İşleme Rejimi Kapsamındaki Ürünler:

- İthal edilen malların hariçte işleme rejimi kapsamında işlenmiş ürünler olması durumunda; AB dışında işlem gören Ek'te yer alan işlenmiş ürünler

SKDM kapsamındadır.

SKDM UYGULAMA DÖNEMİ- 1 Ocak 2026

- AB ithalatçısı yıllık SKDM Beyanını (CBAM Declaration) SKDM (CBAM) Otoritesine sunar
- SKDM Beyanı, ithal edilen ürünlere ilişkin emisyon miktarı, satın alınan ve SKDM Otoritesine teslim edilen SKDM Sertifika miktarı ve 3. ülkede ödenen karbon ücretini (vergi) kapsamakta
- Her bir ithal ürün için akredite kuruluşlar tarafından **doğrulaması yapılmış, doğrudan ve dolaylı emisyonlar** üzerinden hesaplanan SKDM Sertifikası (CBAM Certificate) satın alınır
- AB ETS'deki ücretsiz tahsisatların aşamalı olarak kaldırılmasına paralel olarak SKDM vergisi aşamalı olarak uygulanır. SKDM vergisinin yalnızca belirli bir yılda aynı sektörde AB ETS kapsamındaki ücretsiz tahsisatlardan yararlanmayan emisyon oranına uygulanacağı anlamına gelmekte
- Her bir SKDM Sertifikasının ücretinin AB ETS tahsisatının karbon fiyatı ile bağlantısı (ithalattan bir önceki haftanın ortalama karbon ücreti (ihale fiyatı) SKDM Sertifika ücreti olarak tahsil edilecek)
- 3. Ülkede ödenen karbon ücreti (vergisi) satın alınacak SKDM Sertifikası hesabından düşülecek,
- Emisyonların gerçek değerlerine ulaşamadığında varsayılan değer (default values) hesaba katılacak,

SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI (SKDM)

- **ÜÇÜNCÜ ÜLKE MALLARININ İTHALATI ve BEYAN YÜKÜMLÜLÜĞÜ**
- Yetkilendirilmiş ithalatçı, ithal edilen ürünlerin dahilde işleme rejimi kapsamında işlenmiş ürünler olması durumunda; işlenmiş ürünler Ek'te listelenmemiş olsa bile ithal edilen ürün içerisinde yer alan Ek liste ürünlerine ilişkin toplam emisyon miktarlarını beyan etmek zorundadır
- Yetkilendirilmiş ithalatçı, ithal edilen malların hariçte işleme rejimi kapsamında işlenmiş ürünler olması durumunda; AB dışında işlem gören Ek-1'de yer alan işlenmiş ürünlerin emisyon miktarlarını beyan etmek zorundadır
- İthal edilen mala ilişkin yeterli **gerçek emisyon değerlerinin belirlenemediği** durumlarda; emisyon miktarının belirlenmesinde EK'te belirtilen metodoloji çerçevesinde **varsayılan değerler (default values)** kullanılacaktır
- Yetkilendirilmiş ithalatçıya her bir durum için gerçek emisyon değerlerinin 'varsayılan' değerden daha iyi olduğunu gösterme fırsatı verilmektedir
- **'Varsayılan' değer:** Emisyonlara ilişkin ikincil veriler kullanılarak yapılan hesaplamalar sonucu ortaya çıkan emisyon değerleri
- **Gerçek Emisyon Verileri:** Ürünün üretim prosesinden elde edilen birincil verilere dayalı olarak hesaplanan ve doğrulanan emisyon değerleri ile ürüne ilişkin üretim prosesinde tüketilen elektrik üretiminden kaynaklanan gerçek emisyonlar

SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI (SKDM)

- 1 Ekim 2023 tarihi itibarıyla 3 yıllık bir geçiş dönemi ile başlatılması hedeflenen SKDM uygulaması, 2023-2025 yılları Geçiş Döneminde ihracatçılarımıza mali bir yük getirmemektedir.
- Bununla birlikte, SKDM **elektrik ile çimento, demir- çelik, gübre ve alüminyum** gibi emisyon yoğun sektörlerde faaliyette bulunan **firmalarımıza** AB'ye ihraç ettikleri ürünlere ilişkin işletme bazında üretilen **ürünlerin emisyon verilerini ölçme, toplama, raporlama** ve emisyon verilerini **doğrulama yükümlülüğü** getirmektedir
- SKDM'nın 1 Ocak 2026 tarihi itibarıyla uygulama dönemine geçilmesi ile birlikte, ihracatçılarımız AB gümrük sınırında mali yükümlülükler ile karşılaşılacaktır. AB'ye ihraç edilen ürünlerdeki gömülü emisyon değerinin AB ortalama emisyon değerinin üzerinde bulunması durumunda ülkemizde ödenecek karbon vergisi ile AB'de ödenen karbon vergisi arasındaki vergi farkını AB gümrük sınırında ödemek durumunda kalacaktır
- Ancak, ülkemizde 2026 yılında halihazırda bir karbon vergisi uygulaması durumunda ihraç edilen ürünlere ilişkin ödenecek karbon vergisi ödenecek toplam vergiden indirilecektir

AB ETS SİSTEMİNDE ÜCRETSİZ TAHSİSAT

Ücretsiz Tahsisat (Free Allocation)

- AB 2005 yılından bu yana AB ETS sistemi uygulamakta
- AB bölgesinde emisyon yoğun üretimi azaltmak amacıyla 2005-2008; 2008-2012; 2013-2020 ve 2021-2030 döneminde 4 faz olarak AB ETS sistemi uygulamakta ve her fazda farklı sektörler sisteme dahil olmakta
- ETS kapsamında karbon kaçağına karşı demir-çelik, çimento, kimyasallar gibi hassas sektörlerdeki emisyon tahsisatlarının büyük bir kısmı üretim işletmelerine ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Böylece ETS Sertifikası işletmelere ücretsiz dağıtılarak, maliyetler azaltılmakta ve karbon kaçağı önlenmeye çalışılmaktadır.
- AB ETS'de karbon kaçağına karşı hassas sektörlerde 3. Faz'da toplam tahsisatların %43'ü ücretsiz verilmiştir. Karbon kaçağı riski olmayan elektrik sektöründe ise ücretli tahsisat yapılmaktadır.

AB ETS SİSTEMİ- SEKTÖRLER, ÜCRETSİZ TAHSİSATLAR 2005-2030

2005-2007 (Pilot Dönemi)	2008-2012	2013-2020	2021-2030
Dahil olan Sektörler ve Faaliyetler			
<ul style="list-style-type: none"> Yakma Tesisleri (elektrik, ısı ve buhar)>20MW Rafineriler Demir ve çelik fabrikaları (dökme demir ve çelik) Çimento (klinker), kireçtaşı, cam, seramik, tuğla Kağıt, karton, kağıt hamuru 			
	<ul style="list-style-type: none"> Petrokimya Havacılık (2012'den itibaren) 		
		<ul style="list-style-type: none"> Organik Kimyasallar, kimyasal hamur Alüminyum Dökümcülük faaliyeti (dökümhaneler) Kok fabrikaları, kok fırını, Karbon yakalama ve Depolama Faaliyeti (CCS) Flaring installation (Kimyasal üretim ya da doğal gazın kuyulardan çıkarılmasında zararlı gazların uzaklaştırılması) 	
			<ul style="list-style-type: none"> Binalar Deniz (2024) ve kara taşımacılığı (2027-2028) Belediye atık yakma tesisleri (2028 den sonra)
Sera Gazları: CO2			
			<ul style="list-style-type: none"> Nitröz Oksit Perfloroklorokarbon (Alüminyum)
Tahsisatlar: Her bir Üye Ülkenin Ulusal Mevzuatına Göre		Tahsisatların AB içinde merkezi olarak dağıtılması	
	<p>*Enerji sektörü tahsisatlarında;</p> <p>-benchmark uygulaması</p> <p>- tahsisatlarda ihale (auctioning) usulünün başlaması</p> <p>-Sanayi sektörlerinde tarihsel emisyonların kullanımı</p>	<p>-Sanayi sektöründe: Karbon kaçağı yüksek sektörlerde % 100 ücretsiz tahsisat</p> <p>-Ürün spesifik (52 ürün, 1 ısı, 1 yakıt) benchmark uygulaması</p> <p>-Sanayi proses emisyonlarında tarihsel emisyonların kullanımı</p> <p>-Enerjide (elektrik) ihale usulü- % 100</p>	<p>-2021-2025 karbon kaçağı sektörlerde % 100 ücretsiz tahsisat,</p> <p>-2026-2034 dönemi</p> <p>Ücretsiz tahsisatların azaltım oranı:</p> <p>2026: %2,5 2027: %5 2028: % 10</p> <p>2029: % 22,5 2030: % 48,5 2031: %61 2032: %73,5</p> <p>2033: % 86 2034: % 100</p>

2 Haziran 2022 Tarihli Avrupa Parlamentosu Onayı Sonrası Öngörülen Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasındaki Değişiklikler

- Geçiş Dönemi: 1 Ocak 2023-31 Aralık 2026; Uygulama Dönemi: 1 Ocak 2027
- 2027-2032 döneminde ETS kapsamında serbest tahsisatların aşamalı kaldırılması (2027 yılı %93, 2028 yılı %84, 2029 yılı %69, 2030 yılı %50, 2031 yılı %25, 2032 yılı % 0)
- SKDM'nin kapsamına organik bileşenler, hidrojen, amonyak, polimerlerin (plastik) dahil edilmesi
- Emisyon kapsamına dolaylı emisyonların da dahil edilmesi
- Ek-1'de listelenen ürünlerin downstream ürünleri Ek listeye ilave edilecek – AB Komisyonu tarafından buna ilişkin Delegated Act mevzuatı hazırlanacak
- 1 Ocak 2030 tarihi itibarıyla ETS kapsamındaki sektörlerin de mekanizma kapsamına dahil edilmesi için bir takvim belirlenmesi (en fazla karbon yoğun ve en fazla karbon kaçağı yaratacak ürünler öncelikli olacak)

2 Haziran 2022 Tarihli Avrupa Parlamentosu Onayı Sonrası Öngörülen SKDM Değişiklikleri-2

- Avrupa Birliği içinde SKDM ürünlerinin, AB ETS'sine benzer karbon fiyatlandırma mekanizması bulunmayan üçüncü ülkelere ihracatına yönelik üretiminde serbest tahsisat verilmesi
- AB içinde Merkezi Tek Bir Otorite Kurulması: 2027 yılında Mekanizmanın uygulama ve izlemesinden sorumlu tek bir merkezi yetkili otorite
- En Az Gelişmiş Ükelere Destek: SKDM Sertifikalarının satışından elde edilen gelirlerin en azından bir kısmının EAGÜ'lerin sanayisinin karbonsuzlaştırılmasına destek olarak aktarılması
- Temyiz Mekanizması ; SKDM uygulamasından olumsuz etkilenecek ülkelere mahkeme (Adalet Divanı) başvurusundan önce SKDM Temyiz Kuruluna başvuru hakkı getirilmesi
- İddialı Küresel Emisyon Azaltımına yönelik olarak uluslararası karbon vergisinin kurulması amacıyla hizmet edecek Karbon Klubü (Carbon Club) kurulmasını etkin bir şekilde takip etmek

2 Haziran 2022 Tarihli Avrupa Parlamentosu Onayı Sonrası Değişiklikler-3

➤ Varsayılan Değer;

- Emisyona ilişkin gerçek değer bulunmaması ya da kirlilik maliyetini yansıtmayacak kadar düşük bir gerçek değer kullanılması durumunda varsayılan değer emisyon değeri olarak kullanılacaktır. Varsayılan değer kullanım koşulları detaylandırılmıştır. Buna göre;
- Tesiste kullanılan teknoloji tipi, üretim prosesi, tesis/fabrika tasarımı, üretim prosesinde kullanılan basit ürünler ve girdi malzemelerinin orijini, enerji kaynağı ve diğer verilere ilişkin güvenilir ve kamuya açık elde edilebilir en iyi veriler olmalı,
- İhracatçı ülkedeki en kötü performanslı tesislerin % 10'nun ortalama emisyon yoğunluğu varsayılan değer olarak kullanılır ayrıca, SKDM'a tabi her bir ürün için de bir Yönetmelik ile belirlenecek mark-up değeri ile varsayılan değer yükseltilir,
- İhracatçı ülkedeki güvenilir verilerin ürün tiplerine uygulanmadığı durumlarda, ürün tipleri için AB'deki en kötü performanslı tesislerin % 5'inin ortalama emisyon yoğunluğu varsayılan değer olarak kullanılır,
- Elektrik emisyon değeri olarak, üçüncü ülkedeki ya da üçüncü ülkenin içinde bulunduğu bölgedeki en kötü performanslı elektrik üreten tesislerin % 10'unun emisyon yoğunluğu spesifik varsayılan değer olarak kullanılır,
- Hiçbir koşulda varsayılan değerler olası emisyonlardan daha düşük olmamalı ve varsayılan değerler periyodik olarak gözden geçirilmeli,

13 Aralık 2022 Tarihli Üçlü Müzakere Sonrası Öngörülen SKDM Değişiklikleri

- AB SKDM mevzuatında 13 Aralık 2022 tarihinde uzlaşya varılmış, mevzuatın 2023 yılı ilk çeyreğinde yayımlanması beklenmektedir. Ayrıca, uygulama usul esaslarına ilişkin ikincil mevzuatların da (implementing acts) bu dönemde yayımlanması beklenmektedir.
- AB SKDM 1 Ekim 2023 itibariyle raporlama yükümlülüğü olarak başlayacak, 2026 yılında ise mali yükümlülük olarak uygulamaya geçecektir.
- SKDM karar metni çerçevesinde; uygulamaya **demir-çelik, demir çelikten mamul bazı ara mamüller, çimento, alüminyum, gübre, elektrik ve hidrojen ithalatı** dahil olacak,
- AB ETS kapsamında çalışan doğrulayıcıların ve üye ülke akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesi beklenmekte,
- TÜRKAK'ın gönüllü alanda (organizasyon düzeyinde) başlattığı karbon ayakizi ölçümü (ISO 14064-1 standardı) konusunda European Accreditation'a (EA) akredite olmuştur.

13 Aralık 2022 Tarihli Üçlü Müzakere Sonrası SKDM Kapsamı 2026 ve 2030 Yılı Öngörülleri

Kapsam-AB Komisyonu (14 Temmuz 2021)

- Demir/Çelik
- Alüminyum
- Çimento
- Gübre
- Elektrik

Kapsam-Avrupa Parlamentosu (2 Haziran 2022)

- Demir/Çelik
- Alüminyum, Çimento
- Gübre, Elektrik
- Hidrojen
- Organik Kimyasallar
- Amonyak
- Polimerler (Plastik)

Kapsam-Üçlü Uzlaş (13 Aralık 2022)

- Demir/Çelik, Alüminyum
- Çimento, Gübre
- Elektrik, Hidrojen
- Girdiler: ferro-alaşımlar, aglomere demir- cevherleri, kaolin ve kaolinli killer
- İşlenmiş Yarı Mamüller: demir veya çelikten vida, cıvata, bağlantı elemanları

Kapsam-2026

Sektör kapsamı genişleyecek

- Organik kimyasallar, polimerler başta olmak üzere kağıt, karton, cam, seramik, demir dışı metal sektörleri, rafineriler ayrıca çok sayıda kullanıcı sektörler (aletler, makinalar vs.), Ek-1A sektörlerine ilişkin dolaylı emisyonlar ve taşımacılık sektörü kapsama dahil olabilir

Kapsam-2030

- AB ETS Sektörleri
- Tedarik Zinciri Kapsamında nihai ürünler (otomobil, makine, elektrikli aletler vs.)
- Ham petrol
- Taşımacılık sektörü

-2026 yılında kapsama alınan ürünlere ilişkin doğrudan ve bazı seçilmiş ürünler için (çimento, gübre) dolaylı emisyonlar dahil
-İlk etapta 2025 yılında; 2026 yılına ilişkin sektör genişletilmesi ile daha sonrasında 2030 yılına yönelik takvimlendirme yapmak üzere emisyon yoğun diğer sektörlerle ilişkin karbon kaçağı ve etki değerlendirmesi konusunda hazırlanacak raporlar Komisyon tarafından değerlendirilecek

13 Aralık 2022 Tarihli Üçlü Müzakere Sonrası SKDM Uygulaması

SKDM UYGULAMA ANAHTLARI	ÜÇLÜ MÜZAKERE SONUCU YÜKÜMLÜLÜKLER
<p>GEÇİŞ DÖNEMİ (1 Ekim 2023-31 Aralık 2025)</p> <p>Raporlama Dönemi</p>	<p>Raporlama Yükümlülüğü (AB'nin 3. Ülkeden İthal Ettiği Tüzük Eki Ürünler)</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Doğrudan ve Dolaylı Emisyon değerleri➤ 3. Ülkede o ürün için ödenen Karbon Vergisi (carbon price)➤ 3. ülke ihracatçısının ulusal CBAM veri tabanına Kayıt yaptırması (gönüllülük esası)
<p>UYGULAMA DÖNEMİ (1 Ocak 2026)</p> <p>Mali Yükümlülük Dönemi</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Akredite Kuruluşlar tarafından doğrulaması yapılmış (verified) doğrudan ve dolaylı emisyonlar üzerinden hesaplanan mali yükümlülük➤ Dolaylı emisyonlar ilk aşamada yalnızca çimento ve gübre ürünleri için hesaplanacak➤ 3. ülkede o ürün için ödenen ve doğrulanmış karbon vergisinin beyan edilmesi➤ İthal ürüne ilişkin gerçek emisyon değerinin beyan edilmediği durumlarda varsayılan değer kullanılması (Kullanılabilecek varsayılan değerler; 3. ülke sektör ortalama emisyon değeri, 3. ülke emisyon değeri, % 5 en kötü performanslı AB firmalarına ait ortalama emisyon değeri vs.)

13 Aralık 2022 Tarihli Üçlü Müzakere Sonrası SKDM Uygulaması

SKDM UYGULAMA ANAHTLARI	ÜÇLÜ MÜZAKERE SONUCU YÜKÜMLÜLÜKLER
AB ÜCRETSİZ TAHSİSATIN AŞAMALI SONLANDIRILMASI (2026-2034)	<p>AB-ETS kapsamında demir-çelik, çimento başta olmak üzere emisyon yoğun sektörlerde faaliyet gösteren firmalara ETS Sertifika bedeli ödenmeden ücretsiz verilen tahsisatlar 2026-2034 döneminde azaltılarak sonlandırılacak</p> <p>Ücretsiz tahsisatların azaltım oranı: 2026: %2,5 2027: %5 2028: % 10 2029: % 22,5 2030: % 48,5 2031: %61 2032: %73,5 2033: % 86 ve 2034: % 100</p> <ul style="list-style-type: none">➤ 3. ülkelere uygulanacak CBAM Sertifika fiyatının belirlenmesinde AB firmalarına dağıtılan ücretsiz tahsisatlar dikkate alınarak hesaplama yapılacaktır➤ AB ücretsiz tahsisatların sonlandırıldığı 2035 yılında, 3. ülkeler için uygulanacak SKDM'nin mali açıdan yükümlülüğünün tam etkisi görülecektir
AB İHRACATÇISINA VERİLECEK DESTEKLER	<ul style="list-style-type: none">➤ 3. ülkelere yapılacak ihracat amaçlı üretilen ürünlere ilişkin karbon kaçağı riski olup olmadığı izlenecek ve ihracata ilişkin ilave desteklere (üreticilerin iç pazarda ödedikleri karbon vergisinin/ücretinin geri ödenmesi, finansal destek vs.) ihtiyaç olup olmadığı hususunun 2025 yılında Komisyona raporlanması
SKDM GELİRLERİNİN PAYLAŞIMI	<ul style="list-style-type: none">➤ 3. ülke ürünlerinin ithalatından SKDM Sertifikası satımı yoluyla elde edilen gelirlerin AB genel bütçesine aktarılması ve AB sanayinin yeşil dönüşümünün finansmanında kullanılması

ULUSLARARASI ŞİRKETLERİN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE HEDEFLERİ VE İHRACATÇILARIMIZ ÜZERİNDEKİ MALİYET ETKİSİ

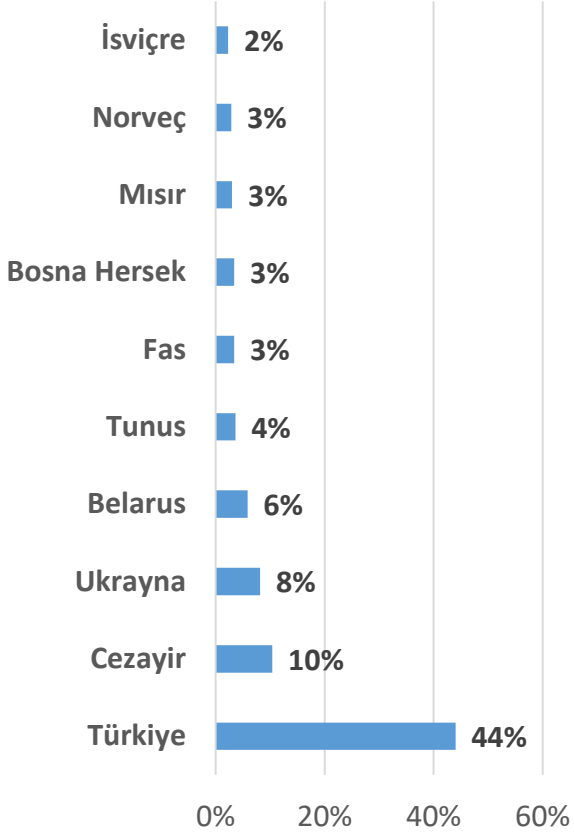
- Artan sayıda uluslararası şirket ve yatırımcı, değer zincirlerini karbondan arındırmak ve %100 yenilenebilir enerji kullanmak gibi hedeflerini belirlemiştir.
- Ülkemizin de global tedarikçisi bulunduğu Adidas, Decathlon, Esprit, Gap, H&M, Hugo Boss, Inditex, Nike, Primark, Tchibo gibi 96 moda sanayi firması, General Motors, BMW, Toyota, Renault, Nissan, Tata, Ford, Hyundai gibi otomotiv şirketleri ve diğer sektörler de dahil toplam 390 üretici firma %100 yenilenebilir enerji taahhüdünde bulunulan «Race to Zero», «RE100» gibi girişimlere taraf olmuştur.
- Bu çerçevede, küresel tedarik zincir kapsamında ihracat gerçekleştiren firmalarımızın ana tedarikçinin belirlediği Paris Anlaşması kapsamındaki net-zero hedefine bağlı olarak hızlı bir şekilde emisyon azaltımı gerçekleştirmesi gerekecektir.
- Sürdürülebilir ürün tasarımı kapsamında firmalarımız üretimde kullandıkları malzeme/materyallerde geri dönüşümü artırmalı ve daha çevreci malzeme/materyal kullanmalıdır.

SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI (SKDM) KAPSAMINDA AB'YE İHRACATIMIZ

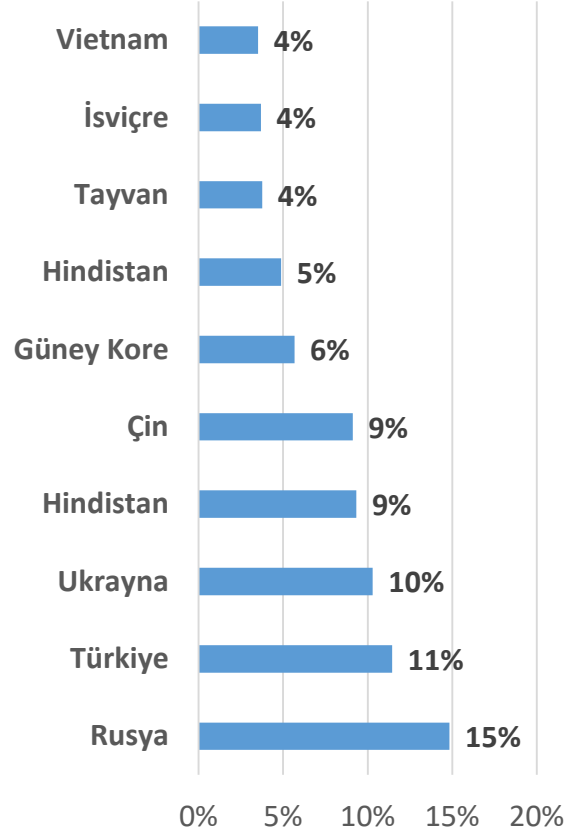
- 13 Aralık 2022 tarihinde üzerinde uzlaşılan mevzuat kapsamında sınırda karbon düzenlemesine tabi olacak ürünler ekte yer almakta olup, çeşitli çimento, gübre, demir-çelik, alüminyum ürünleri ile hidrojen ve elektrik ithalatı sınırda karbon düzenlemesine tâbi olacaktır.
- Söz konusu ürünlerde **2022 yılında AB'ye ihracatımız çimento** ürünlerinde 246,6 milyon dolar, **gübre** ürünlerinde 502,6 milyon dolar, **demir-çelik** ürünlerinde 8,2 milyar dolar, **alüminyum** ürünlerinde 4 milyar dolar ve **elektrikte** 225,7 milyon dolar, **hidrojen** 6 bin dolar olmak üzere toplam **13,16 milyar dolar olup, AB'ye toplam ihracatımızın % 12,7'sini oluşturmaktadır.**
- Ülkemiz AB'ye SKDM kapsamı ürünlerin ihracatında çimentoda 1. ülke, demir-çelikte Rusya'dan sonra 2. ülke, alüminyum ürünlerinde ise 3. ülke durumundadır.
- SKDM uygulaması yalnızca AB pazarından da ibaret değildir. **İngiltere, ABD, Japonya, Kanada** gibi **karbon fiyat uygulaması** bulunan diğer gelişmiş ülkelerin de kendi ithalatlarında karbon vergisi uygulamasına geçmesinin ülkemizin **söz konusu ülkelere ihracatı** ve ihracatımızın **küresel değer zincirlerindeki payı** açısından büyük önem taşımaktadır.
- 2026 yılından itibaren **kimya, plastik, cam, seramik ürünleri** ile girdi olarak kullanılan demir-çelik, alüminyum, plastik, cam vs. ürünlerden **mamul ürünlerin** de SKDM uygulamasına tabi olabileceği değerlendirildiğinde 2026 yılından itibaren SKDM kapsamına alınan sektörlerimizin ihracatı ve AB pazarındaki rekabetçiliğimiz üzerinde olumsuz etkisi olacaktır.

AB'nin 2021 Yılı İthalatında Türkiye'nin Payı

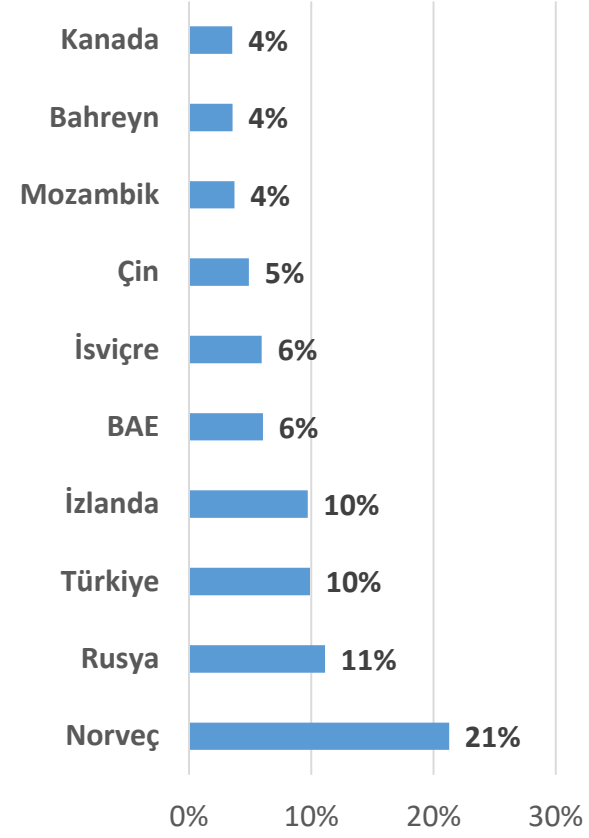
Çimento

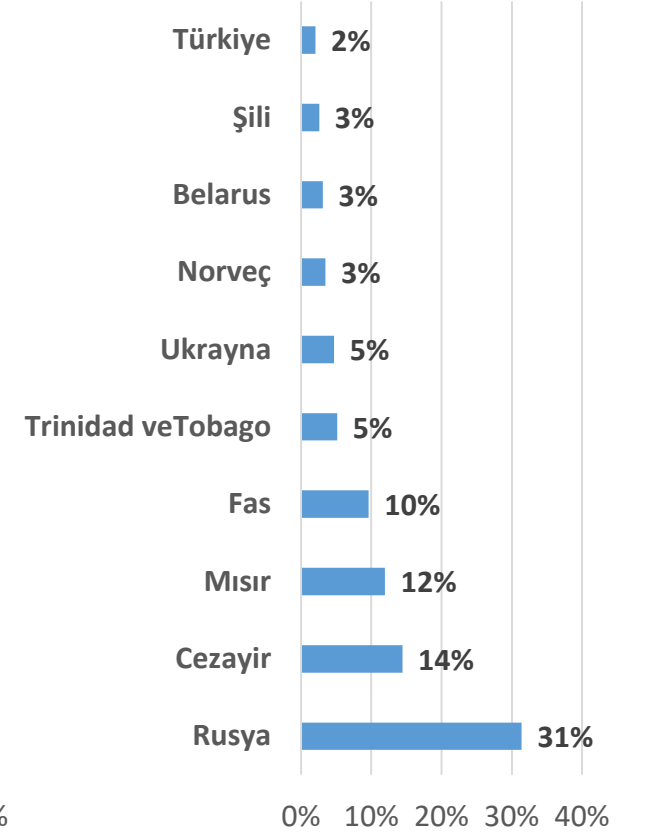
Demir - Çelik

Alüminyum

Gübre

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI (AYM) KAPSAMINDA BAKANLIĞIMIZCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

- AB'nin Avrupa Yeşil Mutabakatını açıklanmasının ardından, ülkemizde atılabilecek adımları tespit etmek amacıyla Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili tüm kurumların katılımıyla Bakan Yardımcıları düzeyinde bir Çalışma Grubu kurulmuştur.
- “Yeşil Mutabakat Eylem Planı”na ilişkin 2021/15 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, 16 Temmuz 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
- Eylem Planı, AYM kapsamında ülkemizi etkileyecek 9 ana başlıkta tüm Bakanlıklarımız tarafından uygun görülen 81 eylemi içermektedir.
- Ayrıca, Çalışma Grubuna yardımcı olmak maksadıyla 20 adet İhtisas Çalışma Grubu oluşturulmuştur.
- Bakanlığımız (İhracat Genel Müdürlüğü) Tekstil ve Konfeksiyon Sektörü İhtisas Çalışma Grubunun Koordinatör Kurumu olarak belirlenmiştir.

AYM Eylem Planı İhtisas Çalışma Grupları

YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI İHTİSAS ÇALIŞMA GRUPLARI

İhtisas Çalışma Grubu	İÇG Koordinatörü Kurum
1 AB SKDM İhtisas Çalışma Grubu	Ticaret Bakanlığı
2 Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
3 Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı İhtisas Çalışma Grubu	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
4 Teknolojik Dönüşüm/Gelişim İhtisas Çalışma Grubu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
5 Sıfır Kirlilik Eylemi İhtisas Çalışma Grubu	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
6 Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planı İhtisas Çalışma Gr.	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
7 Sürdürülebilir Nihai Tüketim İhtisas Çalışma Grubu	Ticaret Bakanlığı
8 Çelik Sektörü İhtisas Çalışma Grubu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
9 Alüminyum Sektörü İhtisas Çalışma Grubu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
10 Çimento Sektörü İhtisas Çalışma Grubu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
11 Tekstil ve Konfeksiyon Sektörü İhtisas Çalışma Grubu	Ticaret Bakanlığı
12 İnşaat Sektörü İhtisas Çalışma Grubu	Ticaret Bakanlığı
13 Yeşil Finansman İhtisas Çalışma Grubu	Hazine ve Maliye Bakanlığı
14 AB Projelerinin Finansmanı İhtisas Çalışma Grubu	Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı
15 Temiz Enerji İhtisas Çalışma Grubu	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
16 Sürdürülebilir Ürünlere İlişkin İhtisas Çalışma Grubu	Ticaret Bakanlığı
17 Sürdürülebilir Tarım İhtisas Çalışma Grubu	Tarım ve Orman Bakanlığı
18 Sürdürülebilir Akıllı Hareketlilik İhtisas Çalışma Grubu	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
19 Adil Geçiş Politikaları İhtisas Çalışma Grubu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
20 Eğitim-Öğretimde Yeşil Dönüşüm İhtisas Çalışma Grubu	Milli Eğitim Bakanlığı

AYM SANAYİDE SÜRDÜRÜLEBİLİR DÖNGÜSEL EKONOMİ STRATEJİSİ

- Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın en önemli bileşeni Döngüsel Ekonomi Eylem Planıdır.
- Avrupa Komisyonu tarafından 30 Mart 2022 tarihinde bir dizi strateji ve mevzuat önerisi sunulmuştur.
- Amaç: AB pazarındaki tüm ürünlerin tasarım aşamasından tüketim, atık yaratma aşamasına kadar daha çevre dostu, döngüsel ve enerji verimli olması, AB'nin girdi bağımlılığının azaltılması
- Döngüsel Ekonomide Stratejik Sektörler: **Tekstil, Plastikler, Piller/Bataryalar, Ambalaj, Yapı Malzemeleri, Gıda, Elektronik**
- Sürdürülebilir Ürün İnisyatifi: Tüketici haklarından, üreticilerin genişletilmiş sorumluluğuna kadar yeni bir çerçeve oluşturmakta
- Sürdürülebilir Ürünler için Eko-Design Yönetmeliği Zorunlu Kurallar
 - Ürünlerin karbon ve çevresel ayak izinin azaltılması
 - Zorunlu asgari geri dönüştürülmüş materyal kullanımı
 - Geri dönüştürülebilirliğin artırılması
 - Ürünlerin dayanıklılığının artırılması
 - Döngüsel ekonomiye uygun ürünler

- Sürdürülebilir Ürünler için Eko-Design Yönetmeliği Taslağı **(Hedef 2024)**
 - Eko-Tasarım mevzuatının genişletilerek ilk aşamada tekstil, mobilya, yatak, lastik, deterjan, boya, mineral yağ, demir-çelik ve alüminyum gibi ürünlere uygulanması
- Dijital Ürün Pasaportu **(Hedef 2024)**
 - Sürdürülebilirlik performansı, çevresel ayakizi, ürünün geri dönüştürülmesi ve tamir edilmesine dair tüm bilgiler
- Eko-Tasarım ve Etiketleme Çalışma Planı (2022-2024)
 - Akıllı telefonlar, tabletler ve güneş enerjisi ile çalışan sistemler gibi ürün gruplarını da içerecek şekilde genişletilmesi

AYM DÖNGÜSEL EKONOMİ ve ATIK SEVKİYATI TÜZÜK TASLAĞI

- Avrupa Birliği (AB), iklim değişikliğine ilişkin uluslararası kuralların tespitinde öncü rol oynama misyonu yüklenmektedir.
- Atığın döngüsel ekonomi hedefleri çerçevesine bir kaynak olarak AB içinde dolaşımına yönelik etkin bir sistem oluşturulması amacıyla Avrupa Komisyonu tarafından Atık Sevkiyat Tüzük taslağı hazırlanmıştır. Buna göre;
 - Atığın döngüsel ekonomiye yeniden girişinin kolaylaştırılması amacıyla AB tarafından 3. ülkelere metal, cam, demir-dışı metal, kâğıt ve karton ile tekstil atıklarının ihracatının kısıtlanması,
 - İthalatçı ülkede atığın sürdürülebilir şekilde yönetileceğinin izlenmesi, atığı ithal eden üçüncü ülke tesislerinin bağımsız bir kuruluş tarafından denetlenmesinin temin edilmesi,
 - Tüzük kapsamında tesisin kendi atık yönetiminin dışında ülkenin genel atık toplama ve işleme/bertaraf kapasitesinin atığa (TR için önem arz eden hurda metale) erişimde kriter olması,
 - Bu kapsamda, alüminyum ve çelik üretiminde kullanılan AB hurda metal girdisine erişimde sorun yaşanabilecek
- AB'nin atık ihracatında 13,7 milyon ton ile **Türkiye ön sırada** bulunmakta
- Toplam **hurda demir ithalatımızın yaklaşık yarısı** AB ülkelerinden gerçekleştirilmekte
- AB mevzuatının yürürlüğe girmesi girdi temini açısından ülkemizi etkileyebilecektir

T.C. TİCARET
BAKANLIğI

ARZ EDERİM